

Prefaci

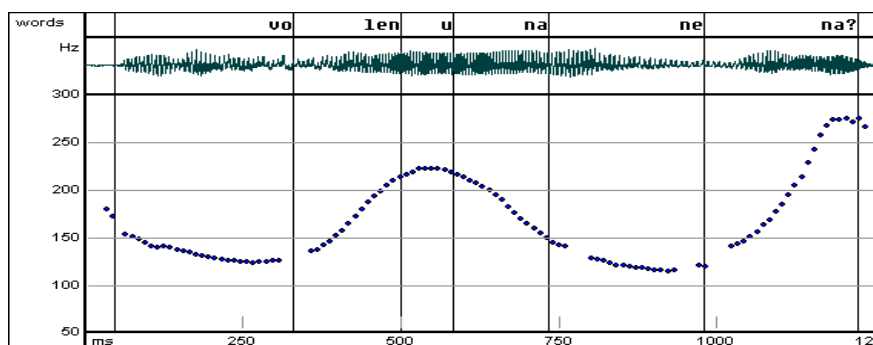
El propòsit principal d'aquest llibre és presentar una introducció general al fenomen de l'entonació i als temes que més han preocupat al llarg del seu estudi. D'una banda, aquest treball pretén ser un manual útil per als estudiants d'aquesta disciplina, que moltes vegades es troben davant la dificultat d'ordenar i destriar les aportacions d'una gran varietat de mètodes i de teories. Paral·lelament, el llibre també vol oferir una reflexió general sobre l'estat actual dels estudis entonatius, de manera que l'estudiant pugui valorar de manera crítica diferents aspectes i punts conflictius que presenten els diferents models. Com veurem, els estudis entonatius han donat diferents respostes a qüestions com ¿com es pot transcriure i descriure l'entonació?, ¿quins significats aporta als enunciats?, ¿quines són les unitats mínimes de representació entonativa?, ¿com es relaciona amb la sintaxi?, o ¿a quina part de la gramàtica pertany?

És un fet ben palès que l'entonació, malgrat ser un fenomen de gran riquesa i complexitat lingüística, ha estat una de les àrees més menystingudes de la lingüística. Una primera dificultat que presenta el seu estudi, si deixem de banda la descripció prèvia dels moviments tonals dels enunciats, és la identificació de les 'peces' del *continuum* melòdic que són significatives, és a dir, la dificultat de trobar unitats mínimes de representació entonativa que siguin descriptivament adequades. Una altra dificultat que presenta el seu estudi és la descripció dels matisos semàntics que aporten les variacions melòdiques, tot i que sabem que l'entonació és un component essencial de la interpretació semàntica i pragmàtica dels enunciats. En aquest llibre remarcarem que l'única forma d'apreciar adequadament el paper de l'entonació en l'entramat lingüístic és estudiar de forma complementària els seus aspectes fonètics, fonològics i semàntics.

El llibre està organitzat en dos blocs principals. La primera part agrupa els cinc primers capítols que tracten aspectes generals del fenomen de l'entonació: aspectes fonètics (cap. 2), aspectes demarcatius (cap. 3), relació entre accentuació i entonació (cap. 4) i aspectes semàntics i pragmàtics (cap. 5). La segona part pretén guiar l'estudiant davant la varietat de perspectives que han examinat aquest fenomen. El capítol 6 repassa els diversos sistemes de transcripció de l'entonació; el capítol 7 presenta una síntesi de les relacions entre lingüística i entonació i explica l'evolució dels models fonològics de l'entonació d'ençà d'inicis de segle; finalment, el capítol 8 explica com resolen alguns models actuals els problemes d'implementació fonètica.

Abans de començar, m'agradaria fer unes precisions sobre alguns aspectes pràctics del llibre. La major part d'exemples que hi presentem són del català, amb l'objectiu que el coneixement directe d'aquesta llengua ajudi a exemplificar

conceptes i procediments generals en els estudis d'entonació. Així doncs, que el lector no esperi trobar una descripció sistemàtica dels patrons entonatius d'aquesta llengua, sinó una reflexió sobre el fenomen de l'entonació que es basa sobretot en exemples del català. Hem de precisar que tots els contorns han estat pronunciats per un mateix parlant, l'autora. L'opció de servir-se només d'un informador és especialment útil en estudis d'entonació, atès que d'aquesta forma es garanteix una tessitura tonal estable (amb els mateixos valors mínims i màxims de F0) que serveix com a punt de referència i facilita la interpretació de les diferències entre contorns. Cada enunciat ha estat digitalitzat i analitzat amb el programa *Pitchworks* (SciCon, Inc.), que n'ha extret la corba fonamental. Al llarg del llibre representem les corbes melòdiques utilitzant directament els gràfics obtinguts per aquest programa. Fixeu-vos en la següent representació de l'enunciat interrogatiu *¿Volen una nena?* El gràfic inferior representa el traçat de to fonamental. Alineats amb aquest, hi ha l'oscil·lograma de la seqüència i la transcripció ortogràfica, la qual cosa permet de veure com se sincronitzen els moviments melòdics amb el text.

Qui vulgui escoltar com sona qualsevol dels enunciats que s'inclouen en el llibre, pot accedir a la següent pàgina web que conté els arxius de so corresponents: <http://seneca.uab.es/filologiacatalana/entonacio-ariel.htm>

Voldria expressar el meu agraïment a un bon nombre de persones que m'han ajudat a millorar diversos aspectes tractats en aquest llibre. Primer de tot, als companys del departament de Filologia Catalana de la Universitat Autònoma de Barcelona, especialment els de l'àrea de fonètica i fonologia: Eulàlia Bonet, Teresa Cabré, Joan Mascaró i Daniel Recasens. I especialment a Teresa Cabré, que ha llegit pacientment el manuscrit i m'ha fet comentaris molt encertats. També vull donar les gràcies a un grup d'amics que han llegit diferents parts del manuscrit: Eva Estebas, José Ignacio Hualde, Juanma Garrido, Ignasi Mascaró, Lluís Payrató, Marta Payà. També, gràcies a Magda Alemany pel seu ajut en la confecció de la pàgina web. I finalment, gràcies a en Pere, que, entre moltes

altres coses, ha cuidat molts dies l'Anna i en Lluís perquè jo pogués acabar d'escriure.